

DAGBOEK

Leuven

H. Hooverplein

2018I67

leuven

Projectcode	2018I67
Titel	Leuven H.Hooverplein Dagboek
auteur	Lisa Van Ransbeeck
Erkend archeoloog	Lisa Van Ransbeeck OE/ERK/Archeoloog/2016/00152
Naam van alle actoren en vermelding rol/functie	Lisa Van Ransbeeck (erkend archeoloog en veldwerkleider), Sarah Linten (assistent-archeoloog)

Datum	09/04/18
aanwezig	Lisa Van Ransbeeck (LVR)
weer	Droog en zonnig

Aannemer, buurtbewoners en LHG brengen stadsarcheoloog (LVR) op hoogte van aangetroffen muurresten op H. Hooverplein. Ca. 40cm onder maaiveld bevinden zich natuurstenen funderingsresten.

Fundering S1 schoon gemaakt en met aannemer en leidende ambtenaar stad Leuven afgesproken dat, anders dan verwacht, gehele pleinaanleg archeologisch begeleid moet worden.

Planning: Registreren en onderzoeken S1.

Datum	10/04/18
aanwezig	Lisa Van Ransbeeck (LVR)
weer	Droog en zonnig

Gedaan:

Fundering S1 verder vrijgelegd met profieltje erlangs om diepte vast te leggen. S1, muurfundering van 1.84m breed; effectieve breedte: beide zijdes zijn aangetroffen. Loopt nog verder in beide richtingen (buiten geplande werken en geplande dieptes), parallel aan Tiensestraat.

1ste ideeën: Fundering van stadspoort of Sint-Michielskerk: ondiepe resten, alleronderste van funderingen, veel weggegraven?

Geel zand eerst aanzien voor recente stabilisé, maar lijken tertiaire zanden. Bij aanleg plein veel afgegraven van wal.

Planning:

Profielen registreren, landmeter resten laten inmeten.

Werfbegeleiding van westzijde plein.

Datum	11/04/18
aanwezig	Lisa Van Ransbeeck (LVR)
weer	Droog

Gedaan:

Ingemeten S1 en profiel en nagels profiel. Mogelijke aanlegsleuf S2? Net boven S1 dun laagje: inspoeling zand van na afbraak?

Begeleid afgraven: S6 geregistreerd, maar bij couperen duidelijk erg ondiep spoor, zeker van na nivellering/aanleg plein. Niet archeologisch relevant. Gelijkaardige sporen in deze laag/zone worden niet onderzocht.

Planning: verder begeleiden werken

Datum	12/04/18
aanwezig	Lisa Van Ransbeeck (LVR)
weer	Droog

Gedaan:

Voormiddag: aannemer legt 2de laag fundering aan.

Namiddag; pas aanwezigheid archeoloog vereist. Afgraven gestart vanaf groenvak (aan kant Ladeuzeplein) van ZW naar NO.

Deze zone:

-vooral stabilisé en puinlagen.

-Vanaf hier alsmaar meer puin, ook veel baksteenpuin (zeer veel brokken baksteen)

1ste ideeën:

Misschien zijn deze lagen de bovenste grachtvullingen, Maar zijn ze door de ontbrekende buitenste aflijning niet als zodanig herkenbaar.

Planning:

Morgen geen archeologische begeleiding vereist (enkel fundering plaatsen). Vanaf maandag terug archeoloog aanwezig.

Datum	16/04/18
aanwezig	Lisa Van Ransbeeck (LVR)
weer	Droog en zonnig

Gedaan: Begeleiden van NW-deel plein. S11 vrijgelegd, bakstenen muurfundering met insteek S12 (vulling S13).

1ste ideeën: vrij klein baksteenformaat + onder ouder dan aanleg sleuf is puinkuil S14, in vulling (S15) o.a. industrieel wit. Muurfundering = deel van pleinaanleg.

Planning: Verder begeleiden dit deel van plein in noordwestelijke richting

Datum	17/04/18
aanwezig	Lisa Van Ransbeeck (LVR) Landmeter, na 16u
weer	Droog en zonnig

Gedaan: Begeleiden van NW-deel plein. S11 verder gevolgd, twee coupes (beide kanten fundering) ter hoogte van coffeebar/appartementen.

niet helemaal meer opgekuisd en opgemeten. Deze strook, centraal op plein: terug minder puinige lagen en terug delen van moederbodem of aanvulgrond (grens ongeveer ter hoogte van de wederopbouwarchitectuur aan de N-kant van plein). Dan weer geel/groene zandlagen (MB) vanaf insprong plantenbak (misschien daardoor minder verstoord).

Ter hoogte van noordelijke smalle zijde van plein maakt muurfundering bocht. Door verschillende verstoringen tussen S11 en dit deel: nieuwe naam S16.

Tegen inmeten was er door de kraan van de aannemer, toch over muurdeel S17 gereden, dus kan niet volledig op plan. Aannemer gewaarschuwd dat dit niet meer kan gebeuren.

Planning: Afgraven "middendeel" aan zuidoostzijde.

Datum	17/04/18
aanwezig	Lisa Van Ransbeeck (LVR)
weer	Droog en zonnig

Gedaan:

Gestart middendeel tussen plantenbakken aan zuidoostzijde. Veel baksteenpuin. Vanaf bocht plantenbak en zuidwest-kant standbeeld Remy: zeer veel natuursteenbrokken en baksteenpuin in een (recent?) verrommeld pakket. Misschien deel van omwalling + kerk, niet in situ. Kan ook van ergens anders zijn.

1ste ideeën: S11-S16: klein baksteenformaat, misschien soort van plantenbak of pleinomlijsting.

Planning en afspraken:

S11 -S16 heeft duidelijk met pleinaanleg te maken + zeer veel puinlagen. Archeologisch niet relevant. Afspraak met aannemer en toezichter stad: LVR bekijkt of fundering niet van richting veranderd of dwarsmuur bijkomt. Dan hoeft niet hele tracé opgemeten of geregistreerd te worden. Die delen kunnen zonder archeologie verwijderd worden.

Datum	19/04/18
aanwezig	Lisa Van Ransbeeck (LVR)
weer	Droog en zonnig

Gedaan: verder aanleggen strook ten ZO van plantenbak kant stadspark. Nog steeds zeer veel natuursteen in puin; Eén grote vlek (2,5 x 2m) met op zicht enkel natuursteen en mortel: in detail toch ook baksteen en eronder zat een puinlaag met baksteen en sintels. Dus vrij recent.

Graafwerken gaan erg traag, doordat er slechts 3 vrachtwagens (of minder) rijden en ze ver weg moeten rijden. Het duurt lang voor ze terug zijn (meestal 1 à 2 uur tussen 2 vrachtwagens) en de kraanmachinist kan alleen uitgraven als vrachtwagen er is. Kunnen geen grondhopen maken op plein.

1ste ideeën: nog steeds zeer veel nivelleringslagen en andere puinlagen te maken met pleinaanleg.

Planning en afspraken: Kraanmachinist waarschuwt LVR als vrachtwagen er is en hij grond begint te laden. Op die manier kan LVR ook nuttig werk doen, ipv alleen te wachten.

Datum	20/04/18
aanwezig	Lisa Van Ransbeeck (LVR)
weer	Droog, zonnig, warm

Gedaan: start afgraven ter hoogte van Universum (café op hoek met Tiensestraat en zuidoosthoek plein- Hooverplein 26). Van universum tot einde plantenbak: een lijn met veel natuursteenpuin, ook bij verdiepen steeds op die lijn. Maar niet vast en grond erond is bruin zand met vrij veel houtskoolspikkels en resten menselijk bot en keien en baksteenspikkels. De vulling is dezelfde als de geroerde grond waar ernaast een leidingssleuf (van kabel) mee gevuld werd.

Stukken zijn wel geel (tertiar?) zand: onverstoorde bodem?

1ste ideeën: nog steeds zeer veel nivelleringslagen en andere puinlagen te maken met pleinaanleg.

Planning en afspraken: Kraanmachinist waarschuwt LVR als vrachtwagen er is en hij grond begint te laden. Op die manier kan LVR ook nuttig werk doen, ipv alleen te wachten.

Datum	23/04/18
aanwezig	Lisa Van Ransbeeck (LVR)
weer	Droog, zonnig met wolken, warm

Gedaan: afgraven tussen boom centraal op plein aan Tiensestraat en terras Universum. Veel muurrresten aangetroffen. Ingewikkeld door vele verstoringen van kabels. Weinig "echte randen". Randen zijn door uitbraak. Sommige natuurstenen funderingen tegen elkaar, maar toch andere?: S24 is er ook baksteen (kleine brokjes?) in verwerkt.

1ste ideeën: in verlengde (niet exact) van S1, ook aan Tiensestraat: deel poort of kerk?

Planning: verder uitgraven en registreren resten.

Datum	24/04/18
aanwezig	Lisa Van Ransbeeck (LVR) Landmeter 15.50
weer	Frisser, wind, zo nu en dan motregen in voormiddag. Namiddag zonnig en minder wind

Gedaan: Natuurstenen resten opgekuist en ingemeten.

Een deel van wat gisteren nog als fundering werd aanzien, was nu duidelijk leidingsleuf opgevuld met natuurstenen. Ook recente fundering S11 doorkruist de stukjes natuurstenen fundering – met kraan deel weggepakt. Hier een erg harde mortel (cement?), bevestigd recente datering.

Enkel aan een klein deel van de noord-oostzijde van S21 (natuurstenen fundering) is een echte rand zichtbaar: mooie blokken, rechte rand ipv brokken. Breedte muur is niet vast te stellen. Loopt door richting westen: richting S1?

Andere natuurstenen funderingen, andere opbouw, ook verschillende dieptes bewaard.

Ook bakstenen structuur tussen natuurstenen muren zichtbaar.

1ste ideeën: natuurstenen: verschillende fases poort? (of kerk).

Baksteen: beerput of citerne, van bebouwing of plein?

Planning: verder opkuisen en registeren van deze resten: profielen en coupes waar mogelijk.

Datum	25/04/18
aanwezig	Lisa Van Ransbeeck (LVR)
weer	Fris, wisselvalling, beetje motregen

Gedaan: Natuurstenen resten verder opgekuist en onderzocht.

S21 + S23 + S24 wellicht één fundering, maar doorbroken door leiding en bakstenen bakje?

Mortelstalen genomen, maar overal doorworteld en gecontamineerd met recente lagen, onbruikbaar voor C14.

S26 gecoupeerd: insteek Baksteen S25: veel te groot, toch geen insteek. Verstoring net erlangs.

1ste ideeën: Wat met baksteenbrokjes in de mortel van S21, S23 en S24: is het baksteen, of eerder verbrande leem/klei of aardewerkverschraling? Zijn grotere brokjes aan S24 - kant huisnr. 26 (Universum), maar ook bij de S21 met de echte rand zijn er kleine oranje spikkels zichtbaar.

Hypothese: breedte muur (waar zijn er rechte randen?): van rechte rand aan S21 (kant bib) tot rechte rand S23 (kant park) = ca. 3,66m met uitsprong. = dikke muur daartussen volledig opgevuld? Of hol?

Of een oorspronkelijk (poort)deel en dan de andere er in een hoek rond bijgebouwd? Of andersom: eerst hoek en dan andere “erin” bijgebouwd.

Planning: Volgende dagen gaat aannemer niet uitgraven. Pas terug aanwezigheid archeoloog nodig op 2/5: uitgraven van fonteinput.

Datum	02/05/18
aanwezig	Lisa Van Ransbeeck (LVR)
weer	Fris en droog, stevige wind

Gedaan: Nog geen vrachtwagens, dus niet verder uitgegraven aan Tiensestraat en kant stadspark. Opgetekend van profiel P3 ter hoogte van Hooverhuis (Hooverplein 8): erg gelaagd: wellicht natuurlijk. Geen recente ophoging. Natuurlijke bodem: (herwerkte) tertiare lagen.

Wel begeleiden fonteinput. In bovenste lagen enkel puin en ophoging zichtbaar. In noordoosthoek concentratie schedels zichtbaar in bruine grond. Te diep en onstabiel om profiel deftig op te kuisen en te registreren.

1ste ideeën: Is dit een kuil of deel van opgevulde gracht na nivellering kerkhof? Maar in geen enkel profiel is dezelfde vulling zichtbaar. Heel misschien in de hoek aan de overzijde, maar erg verstoord en zeker niet zo diep.

Kuil of gracht: gevuld met kerkhofnivellering? Of een echte knekelput: erg diep daarvoor

Planning: Als er terug uitgegraven wordt aan plein (kant Stadspark of diepere boomvakken) wordt LVR gewaarschuwd door aannemer/machinist.

Datum	09/05/18
aanwezig	Lisa Van Ransbeeck (LVR)
weer	Zonnig en warm

Gedaan: Toegekomen op site, boomvakken al deels uitgegraven: bakstenen fundering zichtbaar: S31. Slechts een deel. Lijkt af te buigen aan de zuidzijde = niet recht. Harde mortel, baksteenformaat niet zichtbaar. Erlangs S33 met hieronder puur baksteenpuin (en kalkmortel): veel holtes. Geen grond.

1ste ideeën: oud of jong? Wel robuust. Fundering van kerkdeel dat in gracht stond?

Planning: Als er terug uitgegraven wordt aan plein (kant Stadspark of diepere boomvakken) wordt LVR gewaarschuwd door aannemer/machinist.

Datum	14/05/18
aanwezig	Lisa Van Ransbeeck (LVR)
weer	Bewolkt

Gedaan: Uitgraving verder begeleid ten noordwesten van funderingen S21 etc.: veel verschillende natuurstenen muurresten met verschillende verstoringen door. Blootgelegd, opgekuist en foto's en deel afgedekt ter bescherming (S37-S41).

Planning: Registreren en onderzoeken van deze resten.

Datum	15/05/18
aanwezig	Lisa Van Ransbeeck (LVR)
weer	Bewolkt – mist - droog

Gedaan: S37-S41 verder onderzocht, beschreven, ingemeten.

Ook het terras van Universum verschillende muurresten blootgelegd, onderzocht : S42-S47.

In namiddag werd per ongeluk een lading steenslag op S40 gestort (op afgedekt deel): Zo goed mogelijk opgekuist voor foto's.

Werf visueel afgesloten met rood-wit lint om 16.00u.

1ste ideeën: Weer slechts enkele stukjes met een echte rand: S40 noordzijde. Misschien S37 zuidzijde. Is S40 = S21? In verlengde en gelijkaardig.

S47: groot geheel met S24? Echte rand? Aan noordzijde. Op plan zal dit hopelijk duidelijk worden dat het om één groot geheel gaat met verschillende verstoringen.

Planning: verder blootleggen en registreren + opmeten resten.

Datum	16/05/18
aanwezig	Lisa Van Ransbeeck (LVR) Landmeter voormiddag
weer	zonnig, wind

Gedaan: S47 verder vrij gelegd. Is een hoek (uiterste hoekje is wel afgebroken) Dus de groen-gele is onverstoorde bodem en geen verstoring. Zie coupefoto: S46-47 (geen tekening van gemaakt).

Het strookje tussen S45 en S46 is dan ook onverstoorde bodem. S46 is dan apart dun stukje muur (?) of kabelsleuf. Gevoel zegt kabelsleuf: ook tijdens opkuisen niet zo geloofwaardig als fundering als S45; S45 is vlak door afvlakken ijzerzandsteen door kraan – in coupe meer duidelijkheid.

Muur S11 is hier met insteek (S12) bij ingemeten (niet apart).

S43 is afgebroken aan zijde stadspark. Verstoord door leiding met daarbij een kuil met binnenin een donkerder kuil: idem S26-S28. Is dus een jonge kuil die met nutsleidingen te maken heeft (grootte kraanbak?). Paal met verkeersbord werd in de kuil geplaatst: dus staat onvermijdelijk mee op de foto's.

Relatieve datering (matrix): de funderingen S43, S44, S45 en S56: zijn alle drie tegen elkaar gezet. Rand van S56 tegen S44 en S45 is met brokkelige stukjes, is om te laten passen, slordiger. Dus deel afgebroken: dan is S65 oudste (?).

Mortelstalen genomen: 3 van S45. Van de baksteenmuren werd 1 per muur genomen om ze te kunnen vergelijken. (van S31, 43, 44, 56).

Enkele kleine stukjes oorspronkelijke bodemopbouw geregistreerd, bij cp S37: lagen van voor of gelijk met S37.

Planning: afwerken van deze zone met archeologie

Datum	17/05/18
aanwezig	Lisa Van Ransbeeck (LVR)
weer	Bewolkt, fris, wind

Gedaan:

- verdiepen langs S40
- S37 cp: laagsgewijs uithalen
- Verdiepen langs S45
- Schaven deel tussen boom en Tiensestraat : geen archeologie aanwezig

Niet dieper gaan dan voorziene uitgraving: dus diepte van de bewaarde muren blijft onbekend.

Alles afgedekt met geotextiel. S47 net iets te hoog: wordt nog deeltje verlaagd met kraan.

Opmerking: strook met S21 e.v. nummers: hierop bevindt zich geen geotextiel, want LVR had verwacht dat ze nog dieper gingen graven in dit deel. Maar is direct afgedekt met steenslag: is dus wel in bodem bewaard, maar niet bedekt met geotextiel.

Planning: afwerken van deze zone met archeologie. Pas binnen enkele weken terug uitgravingen en dus archeoloog vereist. LVR wordt op hoogte gebracht.

Datum	04/06/18
aanwezig	Lisa Van Ransbeeck (LVR)
weer	Zon, heet (vochtig)

Gedaan: Bij uithalen ondergrondse glasbakken kwamen toch nog natuurstenen boven. Deze resten onderzocht. Een stukje nog in situ. S57: geregistreerd.

Planning: morgen inmeten en afdekken.

Datum	05/06/18
aanwezig	Lisa Van Ransbeeck (LVR) Landmeter 's ochtends
weer	Zonnig en warm

Gedaan: ingemeten S57; Afgedekt met geotextiel.

Planning: In de Tiensestraat wordt de asfalt uitgebroken. Volgende dagen terug verder uitgraven.

Datum	06/06/18
aanwezig	Lisa Van Ransbeeck (LVR)
weer	Zonnig en warm

Gedaan:

NO-deel Tiensestraat al uitgegraven tot op niveau: enkel kabels en deksels. Geen archeologie. Steenslag aangebracht.

Diepere uitgraving voor glasbak al gedeeltelijk uitgegraven: muurresten zichtbaar. Morgen verder bekijken en reg

Planning: Glasbak-uitgraving verder bekijken/registreren en dieper verdiepen na registratie vlak 1. Met collega bij.

Datum	07/06/18
aanwezig	Lisa Van Ransbeeck (LVR) Sarah Linten Landmeter voormiddag
weer	Warm, vochtig, wisselvallig. Overwegend droog

Gedaan: inmeten resten in glasbakzone en er buiten.

Langerekte stukken muur, met regelmatige onderbrekingen in wegkoffer Tiensestraat: echte randen niet altijd duidelijk.

Ook ter hoogte van kerkje aan Sancta Maria: funderingen opgemeten. Van beide funderingen (één van kerk en één ouder dan kerk) daar geen baksteen- en mortelstaal. Datering zal relatief mogelijk zijn obv kadaster (net voor kerkje) en er was geen volledige te recupereren.

Om 15u brandkraan geraakt: vlak vol water: aan de zijde waar geen vondsten zitten (kant La Paz).

De nog niet opgekuiste resten zo goed mogelijk visueel afgespannen met rood-wit lint + gemeld aan De Watergroep en aannemer. Maar weet niet of het zal lukken om ze niet te raken bij repareren brandkraan.

Planning: verder werken aan deze zone na Pinksterweekend.

Datum	12/06/18
aanwezig	Lisa Van Ransbeeck (LVR) Sarah Linten Landmeter voormiddag
weer	Bewolkt en droog

Gedaan: vrijleggen deel Tiensestraat ter hoogte van stadspark. Mooie funderingsdelen, veel stukjes van zelfde muur, doorbroken door leidingen. Bij opnieuw bekijken en onderzoeken duidelijk verschil tussen 70 en 67 en 68. Op foto's enkel S68 en S67. Op plan wel S70.

Oorspronkelijke bodemopbouw zichtbaar, in profiel afgedekt door groen-grijzige (fosfaatrijke?) lagen met vrij veel HK-spikkels en leien en brokjes natuursteen. Dat betekent dat S75 ook kant is (muurfundering, deel van S67). Meer richting noordwesten (centrum) ligt er nog een grijs laagje op S75 (van na afbraak? Of overgang tussen opgaand muurwerk en fundering?)

Voor grondafvoer moesten vrachtwagens toch soms op zone muurresten staan: steeds buffer van 40tal cm op resten gelegd. Mits buffer is er veel over gereden door vrachtwagens en kraan: de inclusies van de bovenliggende laag zijn tussen natuurstenen geduwd.

1ste ideeën: Ook aantal met veel gelere (oranjig geel) mortel, meer ter hoogte van stadsparkingang (op gracht): delen brug?

Aan S70C is een echte hoek zichtbaar: hoek van poort, waar houten poort zat?

Planning: verder werken aan deze zone na Pinksterweekend.

Datum	18/06/18
aanwezig	Lisa Van Ransbeeck (LVR)
weer	lichtbewolkt en droog

Gedaan: Verder werken aan glasbakzone: te veel leidingen/kabels. Heel misschien zat er onder de leidingen en kabels nog klein stukjes natuursteen met mortel, maar te verstoord om te kunnen onderzoeken. Dieper: onverstoorde bodem: geel gelaagd zand met "zandsteenbankjes". Van lichtgeel, daaronder oranjig geel, daaronder lichtgroenig geel.

Om laatste stukken Tiensestraat te doen: teveel leidingen. Gestopt om 9.00.

Langerekte stukken muur, met regelmatige onderbrekingen in wegkoffer Tiensestraat: echte randen niet altijd duidelijk.

Planning: De kabels/leidingen moeten eerst afgekoppeld zijn om verder richting zuidoosten te kunnen werken, enkele weken tijd. LVR wordt op hoogte gebracht.

Datum	28/06/18
aanwezig	Lisa Van Ransbeeck (LVR)
weer	lichtbewolkt en droog

Gedaan: Rond 13.00u aangekomen , net fundering S77 aangetroffen.

Blootgelegd, opgekuist, foto. Ingetekend tov enkele punten aan Park en riooldeksel, want geen landmeter beschikbaar vandaag en komende dagen.

1ste ideeën: ook hele gele, oranjig gele mortel: ook van brugfundering of gelinkt aan andere met dezelfde mortel.

Planning: Nu veel dingen afwerken. Pas binnen enkele dagen/weken terug deel uitgraven op plein aan La Paz (Tiensestraat 73 – hoek met Hooverplein).

Datum	10/07/18
aanwezig	Lisa Van Ransbeeck (LVR) Sarah Linten (SL)
weer	droog

Gedaan: verschillende natuurstenen funderingen geregistreerd voor La Paz.

S81 is opgemeten als A en B, langs weerszijden van leiding/kabel

S83 is een puinlaag. Het puin lijkt erg op de muurfunderingen (zelfde mortel, zelfde natuursteen), maar hier zit wel baksteenbrokken bij. Voor de rest vrij zuiver (amper grond): is dit een afbraaklaag?

S84; stukje grond zonder inlcusies: onverstoorde (moederbodem?)?

Planning:

Volgende weken/maanden wordt plein afgewerkt. Mogelijk moet er hier en daar nog iets gegraven worden, mogelijk niet. LVR wordt op de hoogte gehouden.

Op 31/08/2018 was overal bovenbouw van pleinaanleg aanwezig: archeologische opgraving als afgerond beschouwd.